

การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมบทบาทนักการเมืองท้องถิ่น
เทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง*

BUDDHA-DHAMMA APPLICATION FOR LOCAL POLITICIANS' ROLES
PROMOTION FOR TABMA SUB-DISTRICT MUNICIPALITY
DEVELOPMENT, MUEANG DISTRICT, RAYONG PROVINCE

ธนกฤต ชัยเทวะกุล

Thanakit Chaitewakul

นักวิจัยอิสระ

Independent Researcher

Corresponding Author E-mail: manamana082951@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1. ศึกษาการส่งเสริมบทบาทนักการเมืองท้องถิ่น 2. ศึกษาการส่งเสริมบทบาทนักการเมืองท้องถิ่น และ 3. ศึกษาแนวทางการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมบทบาทนักการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี คือ การวิจัยเชิงปริมาณ โดยสุ่มกลุ่มตัวอย่างจากการคำนวณด้วยสูตรของทาโร่ ยามาเน่ จำนวน 392 คน โดยใช้แบบสอบถามวิเคราะห์ข้อมูลด้วย 1. สถิติพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน จำนวน 9 รูปหรือคน โดยใช้การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง วิเคราะห์ข้อมูลด้วยเทคนิคการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า 1. การส่งเสริมบทบาทนักการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2. ระหว่างหลักสังคหวัตถุ 4 กับการส่งเสริมบทบาทนักการเมืองท้องถิ่น มีความสัมพันธ์เชิงบวก ในระดับสูง ($r=0.811^{**}$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และ 3. หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมบทบาทนักการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ได้แก่ 1. นักการเมืองท้องถิ่นให้ความสนใจและใส่ใจให้มีระบบสาธารณสุขแก่ประชาชน 2. นักการเมืองท้องถิ่นจัดให้มีระบบสาธารณูปโภคโดยให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการ 3. นักการเมืองท้องถิ่นเป็นแบบอย่างในการปฏิบัติตามกฎระเบียบของชุมชน สังคม

และร่วมการรักษาความสงบเรียบร้อยตามหมู่บ้านต่าง ๆ และ 4. นักการเมืองท้องถิ่นมีภาพลักษณ์ในการส่งเสริมกิจกรรมการออกกำลังกายและรักษาสุขภาพ และสนับสนุนการออกกำลังกายให้ประชาชนได้เป็นแบบอย่างร่วมกิจกรรมตามจารีตประเพณีกับประชาชนในท้องถิ่น

คำสำคัญ: การประยุกต์; หลักพุทธธรรม; บทบาท; นักการเมืองท้องถิ่น

Abstract

Objectives of this research article were 1. To study the level of promotion of the role of local politicians, 2. To study the promotion of the role of local politicians, and 3. To study the guidelines for applying Buddhist principles to promote the role of local politicians in Thab Ma Subdistrict Municipality, Mueang District, Rayong Province. The research was conducted by the mixed methods. The quantitative research. the sample was randomly calculated from Taro Yamane's formula, totaling 392 people by using a questionnaire. Data were analyzed with descriptive statistics including frequency, percentage, mean and standard deviation. The qualitative research, data were collected from 9 key informants using structured interviews. Data were analyzed using content analysis techniques.

The results of the research were found that: 1. Promoting the role of local politicians in the sub-district municipality Thap Ma, Mueang District, Rayong Province, by overall was at a high level 2. Between the Sangahahavattu Principles 4 and promoting the role of local politicians, there was a positive relationship at a high level ($r=0.811^{**}$) with statistical significance at the 0.01 level and 3. Buddhist principles to promote the role of local politicians in Thap Ma Sub-District Municipality, Mueang District, Rayong Province, including 1. Local politicians gave Interest and attention to having a public health system for the people. 2. Local politicians provided public utility systems by allowing people to participate in management. 3. Local politicians served as role models in following community and social rules and participated in maintaining peace and order in various villages. and 4. Politicians, the local community had an image of promoting physical

activity and maintaining good health. and encouraged exercise for people to be role models by participating in traditional activities with local people.

Keywords: Application; Principles of Buddhism; Role; Local Politicians

บทนำ

เทศบาลเป็นรูปแบบการปกครองท้องถิ่นสำหรับพื้นที่เขตเมืองที่มีประชากรหนาแน่นและมีความเจริญพอสมควร นับตั้งแต่เริ่มแรกที่พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 7 ทรงมีพระราชประสงค์จะจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบเทศบาลมีการแก้ไขโครงสร้างและอำนาจหน้าที่ของเทศบาลหลายครั้งและต่อมาได้มีการประกาศใช้ พระราชบัญญัติระเบียบเทศบาล พ.ศ. 2476 ซึ่งถือว่าเป็นกฎหมายฉบับแรกที่ว่าด้วยการจัดระเบียบการปกครองตนเองของเทศบาล 1 โดยมีความมุ่งหมายที่จะจัดตั้งเทศบาลครอบคลุมพื้นที่ทั่วประเทศในชั้นหนึ่งชั้นใดซึ่งมีทั้งหมด 3 ชั้น คือ เทศบาลนคร เทศบาลเมือง และเทศบาลตำบลมีโครงสร้างแบบเดียวกัน คือรูปแบบสภา-นายกเทศมนตรี (Council-Mayor Form) คล้ายกับโครงสร้างของระบบรัฐสภาในการเมืองระดับชาติ แบ่งเป็นฝ่ายนิติบัญญัติและฝ่ายบริหาร โดยฝ่ายนิติบัญญัติ ได้แก่ สภาตำบลสำหรับเทศบาลตำบล สภาเมือง สำหรับเทศบาลเมือง และสภานคร คณะเทศมนตรีมาจากการเลือกของสมาชิกสภาเทศบาล ซึ่งสามารถเลือกจากผู้เป็นสมาชิกสภาเทศบาลหรือบุคคลอื่น ๆ ที่ไม่ได้เป็นสมาชิกสภาเทศบาลก็ได้ (โกวิทย์ พวงงาม, 2552)

สำหรับเทศบาลในปัจจุบันยังคงจัดตั้งและดำเนินงานภายใต้พระราชบัญญัติเทศบาลพ.ศ. 2496 แต่มีการแก้ไขเพิ่มเติมหลายครั้งเพื่อให้สอดคล้องกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญในแต่ละฉบับ ดังนั้น เทศบาลในปัจจุบันจึงดำเนินงานภายใต้พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 13) พ.ศ. 2552 แต่ละเทศบาลมี 2 องค์กร ประกอบด้วย สมาชิกสภาเทศบาลมาจากการเลือกตั้งของประชาชนโดยตรง มีหน้าที่ด้านนิติบัญญัติของเทศบาล และนายกเทศมนตรี มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน มีหน้าที่ด้านบริหารของเทศบาล

การปกครองท้องถิ่นคือการปกครองที่รัฐกลางหรือส่วนกลางได้กระจายอำนาจไปให้หน่วยการปกครองท้องถิ่น ซึ่งเป็นองค์กรที่มีสิทธิตามกฎหมาย มีพื้นที่และประชากรเป็นของตนเอง ประการสำคัญขององค์กรดังกล่าวจะต้องมีอำนาจอิสระ ในการปฏิบัติอย่างเหมาะสม มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นได้เข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง ตามเจตนารมณ์ของการปกครองในระบบประชาธิปไตย (เอนก เหล่าธรรมทัศน์, 2552) อีกทั้งการปกครองส่วนท้องถิ่นจะเป็นการฝึกฝนความเป็นพลเมืองในสังคม

ประชาธิปไตยเพราะการเมืองท้องถิ่นนั้นมีบรรยากาศที่เอื้อต่อการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมสาธารณะ (อุดม ทุมโฆษิต, 2550)

นับแต่ประเทศไทยมีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช พ.ศ. 2540 เป็นต้นมา เป็นผลให้มีการตราพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 นับเป็นจุดเปลี่ยนสำคัญต่อการเมืองท้องถิ่น และต่อมาได้มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2550 ก็ได้เพิ่มอำนาจให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมากขึ้นเป็นลำดับ (อภิชาติ สถิตินิรามัย, 2555) ผลจากการกระจายอำนาจของส่วนกลางที่ผ่านมา ส่งผลให้ท้องถิ่นแต่ละแห่งมีลักษณะของการจัดการปกครองที่มีตัวแทนมาจากการเลือกตั้งตามระบอบประชาธิปไตย ทำให้การเมืองเรื่องการเลือกตั้งขยายไปสู่การเมืองระดับท้องถิ่นมากขึ้น ประชาชนทั้งในเมืองและในชนบทต่างเกี่ยวพันกับการเลือกตั้ง และเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้นำชุมชนในระดับต่าง ๆ ได้มีโอกาสเข้าสู่

การแข่งขันตามระบอบประชาธิปไตยทำให้อำนาจรัฐเปลี่ยนมือจากข้าราชการส่วนกลางที่ถือครองอำนาจมายาวนานไปสู่นักการเมืองท้องถิ่นทำให้เกิดการแข่งขันกันเพื่อเข้าชิงตำแหน่งในองค์กรปกครองท้องถิ่นที่เข้มข้นและรุนแรงยิ่งขึ้น (เวียงรัฐ เนติโพธิ์, 2551) เทศบาลตำบลทับมา สมาชิกสภาเทศบาล มาจากการเลือกตั้งของประชาชนโดยตรง มีหน้าที่ด้านนิติบัญญัติของเทศบาล เทศบาลตำบลทับมา เป็นพื้นที่ที่มีการขยายตัวของเมือง และเกิดการปรับเปลี่ยนทางด้านเศรษฐกิจและสังคมอย่างรวดเร็วสืบเนื่องจากอัตราการเพิ่มขึ้นของประชากร และปัญหาประชากรแฝง รวมทั้งการตั้งอยู่ในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ที่มีการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดิน จำเป็นต้องมีการเตรียมความพร้อมที่จะก้าวสู่การพัฒนาอุตสาหกรรมในพื้นที่ ดังนั้นเทศบาลจึงดำเนินงานภายใต้วิสัยทัศน์ บริหารยึดหลักธรรมาภิบาล บริการประทับใจ ห่วงใยสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมการศึกษา พัฒนาเศรษฐกิจพอเพียง พร้อมสู่อาเซียนควบคู่ไปพร้อมกับหลักการบริหารเครือข่าย 6 ขั้นตอน ดังนี้ (ไทยโพสต์, 2564)

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาภาพรวมและการสำรวจปัญหาของพื้นที่ เป็นการสำรวจปัญหาทุกมิติ ทั้งภายในและนอกพื้นที่อย่างครบถ้วน สามารถวิเคราะห์ปัญหาได้ตรงประเด็น วางแผนกระบวนการสร้างเครือข่ายความร่วมมือให้มีประสิทธิภาพและครอบคลุมทุกหน่วยงาน ขั้นตอนที่ 2 การประสานแสวงหาผู้ร่วมพัฒนาเครือข่าย โดยการชี้ให้หน่วยงานองค์กร ที่จะเข้าร่วมเป็นเครือข่ายเห็นสภาพปัญหา ประเด็นการพัฒนาร่วมกัน มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารทักษะความรู้ระหว่างองค์กรเครือข่ายความร่วมมือ มีการเชื่อมโยง เข้าถึงบุคลากรในเครือข่ายอย่างมีประสิทธิภาพ ขั้นตอนที่ 3 การสร้างพันธมิตรความร่วมมือกัน โดยมีการกำหนดวัตถุประสงค์สร้างข้อตกลงความร่วมมือเป็น

พันธมิตรร่วมกัน บุคลากรในเครือข่ายต้องมีความเอื้อเฟื้อจริงใจต่อเพื่อนร่วมงาน ในเครือข่าย บุคลากรเครือข่ายควรมีความสัมพันธ์กันในรูปแบบกัลยาณมิตรที่แท้จริง ขั้นตอนที่ 4 การบริหารจัดการเครือข่าย ควรดำเนินงานบริหารงานเครือข่ายเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ กล่าวคือ ผู้บริหารได้เปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนได้นำเสนอข้อต่าง ๆ มีส่วนกำหนดวัตถุประสงค์ ข้อตกลงในการทำงาน มีโครงสร้างการบริหารเครือข่ายที่เป็นเอกภาพ การสื่อสารระหว่างผู้นำกับสมาชิกในเครือข่ายมีหลากหลายรูปแบบ ขั้นตอนที่ 5 การติดตามผลพัฒนาการปฏิบัติงานของเครือข่ายความร่วมมือ ได้แก่ การสร้างนวัตกรรมใหม่และจัดการความรู้ที่ต่อเนื่อง สรุปและทบทวนสิ่งที่ได้เรียนรู้ร่วมกัน ส่งเสริมให้สมาชิกมีอิสระทางความคิด ให้เกียรติยอมรับกัน และเสริมสร้างวัฒนธรรม ขั้นตอนที่ 6 การธำรงรักษาความต่อเนื่องของเครือข่าย โดยมีการบริหารจัดการข้อมูลที่เหมาะสมกับการใช้งาน มีการรักษาสัมพันธภาพที่ดีระหว่างสมาชิกเครือข่ายทุกระดับ มีการจัดสรรผลประโยชน์จากความร่วมมือแบบเท่าเทียมกัน

เมื่อการปกครองท้องถิ่นมีความสำคัญ กลไกสำคัญในการปกครองท้องถิ่น นอกเหนือจาก ประชาชนก็คือ สมาชิกสภาองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งจะเป็นผู้ที่ได้รับการเลือกเป็นผู้แทนของประชาชนให้เข้ามาตรวจสอบ อนุมัติ บริหารงบประมาณที่มาจากเงินภาษีของประชาชนให้เกิดประโยชน์ในชุมชนมากที่สุด (เศรษฐพร หนูหนู และคณะ, 2560) ที่ผ่านมาได้ปรากฏข่าวที่ไม่เหมาะสมของสมาชิกสภาท้องถิ่นอยู่บ่อยครั้ง ไม่ว่าจะเป็นการทุจริตคอร์รัปชัน การใช้อิทธิพล การเข้ามามีส่วนได้เสีย กอบโกยหาผลประโยชน์ถึงขนาดต้องเข่นฆ่ากันในองค์กรเดียวกัน

ผู้วิจัยเห็นว่า หลักธรรมสังคหวัตถุ 4 สามารถนำไปส่งเสริมบทบาทนักการเมืองท้องถิ่นในการพัฒนาเทศบาลตำบลท่าบ่ออำเภอมือง จังหวัดระยอง เพื่อให้ นักการเมืองท้องถิ่นมีบทบาทที่ดีในการบริหารชุมชนด้วยความจริงใจ มีการให้ทานช่วยเหลือประชาชน พุดจาด้วยคำไพเราะ เป็นต้น อันจะส่งผลให้นักการเมืองท้องถิ่นมีความเป็นผู้นำที่ดีโดยมีหลักธรรมเป็นเครื่องยึดเหนี่ยว

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการส่งเสริมบทบาทนักการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลท่าบ่ออำเภอมือง จังหวัดระยอง
2. เพื่อศึกษาการส่งเสริมบทบาทนักการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลท่าบ่ออำเภอมือง จังหวัดระยอง
3. เพื่อศึกษาแนวทางการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมบทบาทนักการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลท่าบ่ออำเภอมือง จังหวัดระยอง

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบการวิจัย

ใช้การวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) โดยการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

2. ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

2.1 ประชากร ได้แก่ ประชาชนที่มีอายุ 18 ปีบริบูรณ์ ที่มีสิทธิ์เลือกตั้ง ที่มีภูมิลำเนาในเขตเทศบาลตำบลทับมา จังหวัดระยอง จำนวน 16,777 คน (เทศบาลตำบลทับมา, 2565)

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนที่มีอายุ 18 ปีบริบูรณ์ ที่มีสิทธิ์เลือกตั้ง ที่มีภูมิลำเนาในเขตเทศบาลตำบลทับมา จังหวัดระยอง โดยการคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่าง จากสูตรของทาโร่ ยามานะ (Yamane, 1973) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 392 คน และเพื่อให้ได้ข้อมูลมีลักษณะกระจายและมีความสัมพันธ์กับสัดส่วนของประชากร ได้กำหนดสัดส่วนของประชากรในแต่ละพื้นที่การวิจัย (Proportional Area Sampling) โดยทำการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) หลังจากนั้นเลือกสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างตามจำนวนที่ได้คำนวณไว้

2.3 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่นและผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจหลักพุทธธรรม ประกอบด้วย 1. นักวิชาการด้านพระพุทธศาสนา 3 รูปหรือคน 2. นักวิชาการด้านรัฐศาสตร์ 2 คน 3. นักการเมืองท้องถิ่น จำนวน 2 คน และ 4. กลุ่มผู้นำชุมชน จำนวน 2 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ คือ แบบสอบถาม โดยการหาดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (IOC) ได้ค่าคะแนนของข้อคำถามเท่ากับ 0.8-1.00 และคำนวณ หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) เพื่อวัดความสอดคล้องภายในตามแนวคิดของครอนบาค (Cronbach) ด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ 0.979

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ คือ แบบสัมภาษณ์ชนิดมีโครงสร้าง (Structured Interview) โดยการหาดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (IOC) ได้ค่าคะแนนของข้อคำถามเท่ากับ 0.8-1.00

4. การรวบรวมข้อมูล

4.1 การวิจัยเชิงปริมาณเก็บรวบรวม โดยขอหนังสือจากผู้อำนวยการหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการอำนวยความสะดวกในการ

เก็บรวบรวมข้อมูลจากประชาชนผู้สิทธิ์เลือกตั้งและอาศัยอยู่ในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดระยอง นำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ไปเก็บข้อมูลกับประชาชนจำนวน 396 ชุด

4.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ ศึกษาวิธีสร้างแบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูลจากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

5. การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ โดยใช้ 1. สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าความถี่ และค่าร้อยละ เพื่ออธิบายปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่ออธิบายระดับการปกครองท้องถิ่นในอำเภอเมือง จังหวัดระยอง และ 2. สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) โดยการใช้สถิติทดสอบ t-test และ F-test เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยข้อมูล กำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และการหาค่าความสัมพันธ์ (Pearson Correlation Coefficient)

5.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis Technique) แล้วสังเคราะห์ข้อมูลโดยเขียนเป็นความเรียงเพื่อนำเสนอข้อมูลในภาพรวม

ผลการวิจัย

1. ระดับการส่งเสริมบทบาทนักการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง

ตารางที่ 1 ระดับการส่งเสริมบทบาทนักการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง โดยภาพรวม

บทบาทนักการเมืองท้องถิ่น ในเทศบาลตำบลทับมา	ระดับการปฏิบัติ		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลค่า
1. ด้านโครงสร้างพื้นฐาน	3.98	0.74	มาก
2. ด้านงานส่งเสริมคุณภาพชีวิต	3.90	0.70	มาก
3. ด้านการจัดระเบียบชุมชน สังคม และการรักษาความสงบเรียบร้อย	4.17	0.60	มาก
4. ด้านการวางแผน การส่งเสริมการลงทุน พาณิชยกรรม และการท่องเที่ยว	3.70	0.81	มาก
5. ด้านระบบสาธารณสุข โภค สาธารณูปการด้านการเสริมสร้างความเข้มแข็ง และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชน	4.02	0.67	มาก
6. ด้านศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น	3.81	0.80	มาก
โดยภาพรวม	3.92	0.54	มาก

จากตารางที่ 1 ระดับการส่งเสริมบทบาทนักการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลทับมา อำเภอมือเมือง จังหวัดระยอง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.92$, $S.D.=0.54$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ด้านการจัดระเบียบชุมชน สังคม และการรักษาความสงบเรียบร้อย ($\bar{X}=4.17$, $S.D.=0.60$) ด้านระบบสาธารณสุข โภค สาธารณูปการด้านการเสริมสร้างความเข้มแข็งและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชน ($\bar{X}=4.02$, $S.D.=0.67$) ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ($\bar{X}=3.98$, $S.D.=0.74$) ด้านงานส่งเสริมคุณภาพชีวิต ($\bar{X}=3.90$, $S.D.=0.70$) ด้านศิลปวัฒนธรรม จารีต ประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น ($\bar{X}=3.81$, $S.D.=0.80$) และด้านการวางแผน การส่งเสริมการลงทุนพาณิชย์กรรม และการท่องเที่ยว ($\bar{X}=3.70$, $S.D.=0.81$) ตามลำดับ

2. ความสัมพันธ์ของหลักธรรมกับการส่งเสริมบทบาทนักการเมืองท้องถิ่นในเทศบาล ตำบลทับมา อำเภอมือเมือง จังหวัดระยอง

ตารางที่ 2 ความสัมพันธ์ของหลักธรรมกับการส่งเสริมบทบาทนักการเมืองท้องถิ่นในเทศบาล ตำบลทับมา อำเภอมือเมือง จังหวัดระยอง

ตัวแปร	ค่าสัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์			ตัวแปรตาม การส่งเสริมบทบาทนักการเมืองท้องถิ่น			
	Y1	Y2	Y3	Y4	Y5	Y6	Y
X1	.617**	.547**	.339**	.520**	.694**	.839**	.797**
X2	.607**	.489**	.295**	.443**	.653**	.795**	.737**
X3	.541**	.548**	.335**	.415**	.580**	.760**	.716**
X4	.554**	.546**	.351**	.407**	.516**	.675**	.687**
X	.641**	.588**	.364**	.493**	.675**	.848**	.811**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 2 พบว่า หลักสังคหวัตถุ 4 กับการส่งเสริมบทบาทนักการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลทับมา อำเภอมือเมือง จังหวัดระยอง มีความสัมพันธ์กัน ดังนี้

ความสัมพันธ์ระหว่างหลักสังคหวัตถุ 4 กับการส่งเสริมบทบาทนักการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลทับมา อำเภอมือเมือง จังหวัดระยอง มีความสัมพันธ์เชิงบวก ในระดับสูง ($r=0.811^{**}$)

หลักสังคหวัตถุ 4 กับการส่งเสริมบทบาทนักการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลทับมาอำเภอมือเมือง จังหวัดระยอง ด้านโครงสร้างพื้นฐาน มีความสัมพันธ์เชิงบวก ในระดับปานกลาง ($r=0.641^{**}$)

หลักสังคหวัตถุ 4 กับการส่งเสริมบทบาทนักการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลทับมาอำเภอมือเมือง จังหวัดระยอง ด้านงานส่งเสริมคุณภาพชีวิต มีความสัมพันธ์เชิงบวก ในระดับปานกลาง ($r=0.588$)

หลักสังคหวัตถุ 4 กับการส่งเสริมบทบาทนักการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ด้านการจัดระเบียบชุมชน สังคม และการรักษาความสงบเรียบร้อยมีความสัมพันธ์เชิงบวก ในระดับปานกลาง ($r=0.364^{**}$)

หลักสังคหวัตถุ 4 กับการส่งเสริมบทบาทนักการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ด้านการวางแผน การส่งเสริมการลงทุน พาณิชยกรรม และการท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์เชิงบวก ในระดับปานกลาง ($r=0.493^{**}$)

หลักสังคหวัตถุ 4 กับการส่งเสริมบทบาทนักการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ด้านระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการด้านการเสริมสร้างความเข้มแข็ง และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชน มีความสัมพันธ์เชิงบวก ในระดับปานกลาง ($r=0.675^{**}$)

หลักสังคหวัตถุ 4 กับการส่งเสริมบทบาทนักการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ด้านศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่นมีความสัมพันธ์เชิงบวก ในระดับสูง ($r=0.848^{**}$)

3. การประยุกต์หลักสังคหวัตถุเพื่อส่งเสริมบทบาทนักการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง พบว่า ระดับการประยุกต์หลักสังคหวัตถุเพื่อส่งเสริมบทบาทนักการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง โดยรวมอยู่ในระดับมาก

ตามหลักทาน สรุปได้ว่า การสงเคราะห์ประชาชน นักการเมืองท้องถิ่นอยู่ใกล้ชิดกับประชาชนในพื้นที่และนักการเมืองท้องถิ่นเป็นฐานเสียงให้กับการเมืองระดับประเทศ จึงเป็นผู้ที่มีบทบาทต่อประชาชน จัดให้มีสถานที่ออกกำลังกาย ควรส่งเสริมประชาชนให้มีกีฬาประจำตำบล จัดให้มีการอำนวยความสะดวกเจ้าหน้าที่อนามัยออกตรวจเยี่ยมถึงบ้าน

ตามหลักปิยะวาจา สรุปได้ว่า การสื่อสารที่เกิดประโยชน์ต่อประชาชน สามารถพูดจาเข้าถึงกับทุกกลุ่มได้ เผยแพร่ความรู้ ข้อมูลการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่น โดยความร่วมมือระหว่างเทศบาลกับประชาชน

ตามหลักอัทธจริยา สรุปได้ว่า การประพฤติตนให้เป็นประโยชน์แก่ตนเองและผู้อื่น การอาสาเป็นตัวแทนประชาชน อาสาพัฒนาและอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่น โดยความร่วมมือระหว่างเทศบาลกับประชาชน

ตามหลักสมานัตตตา สรุปได้ว่า การวางตนให้เหมาะสม รักษาระเบียบวินัยในการเดินทางการใช้ถนน ไม่ทำผิดกฎจราจร ปฏิบัติตนเสมอต้นเสมอปลาย การทำตัวให้เข้ากันได้เป็นเพื่อนร่วมทุกข์ร่วมสุขกัน ไม่เอาเปรียบ ร่วมเผชิญ และแก้ปัญหาเพื่อประโยชน์สุขร่วมกัน

อภิปรายผลการวิจัย

1. ระดับการส่งเสริมบทบาทนักการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลท่าบมา อำเภอมือง จังหวัดระยอง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก อภิปรายได้ว่า บทบาทหน้าที่ของนักการเมืองท้องถิ่นที่ต้องทำงานร่วมกับผู้บริหารเทศบาล พนักงานประจำในบทบาทหน้าที่ตามที่พระราชกฤษฎีกากำหนดบทบาทหน้าที่ในการติดตามดูแลเรื่องโครงสร้างพื้นฐาน ทางระบายน้ำเพื่อการป้องกันน้ำท่วมขัง การบริการด้านแหล่งน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภคให้ประชาชนได้มีน้ำสะอาด สำหรับเป็นน้ำดื่มและน้ำใช้อย่างเพียงพอ รวมทั้งแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำสะอาดในบางท้องถิ่น ซึ่งจะส่งผลให้สุขภาพอนามัยของประชาชนดียิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพระศกลวัฒน์ จิตตปัญญา (2563) ได้วิจัยเรื่อง บทบาทของนักการเมืองท้องถิ่นในการพัฒนาเทศบาลตำบลนาหนาด อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดนครพนม ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อบทบาทของนักการเมืองท้องถิ่นในการพัฒนาเทศบาล ตำบลนาหนาด อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดนครพนม โดยรวมอยู่ในระดับมาก และงานวิจัยของเกศสุตา โกคันนิตย์ และกัฬา หนูยศ (2560) ได้วิจัยเรื่อง บทบาทผู้นำในการพัฒนาท้องถิ่น กรณีศึกษานายกองคการบริหารส่วนตำบลนาเสียว อำเภอมือง จังหวัดชัยภูมิพบว่า ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลนาเสียวในการพัฒนาท้องถิ่น ทั้ง 6 ด้าน ประกอบด้วย ด้านโครงสร้าง พื้นฐาน ด้านส่งเสริมคุณภาพชีวิต ด้านจัดระเบียบชุมชน สังคม และการรักษาความสงบเรียบร้อย ด้านการวางแผน การส่งเสริมการลงทุน พาณิชยกรรมและการท่องเที่ยว ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมด้านศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณีและ ภูมิปัญญาท้องถิ่นอยู่ในระดับมาก

2. ความสัมพันธ์ระหว่างหลักสัจคหวัด 4 กับการส่งเสริมบทบาทนักการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลท่าบมา อำเภอมือง จังหวัดระยอง พบว่า มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูง ($r=0.811^{**}$) อภิปรายได้ว่า หลักสัจคหวัด 4 ซึ่งประกอบด้วย 1. หลักทาน การสงเคราะห์ ประชาชน 2. หลักปิยวาจา ถ้อยคำที่เป็นประโยชน์ 3. หลักอรรถจริยา การประพฤติตนให้เป็นประโยชน์แก่ตนเองและผู้อื่น 4. หลักสมานัตตตา การวางตนให้เหมาะสม กับการส่งเสริมบทบาทนักการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลท่าบมา อำเภอมือง จังหวัดระยอง ซึ่งประกอบด้วย ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านงานส่งเสริมคุณภาพชีวิต ด้านการจัดระเบียบชุมชน สังคม และการรักษาความสงบเรียบร้อย ด้านการวางแผน การส่งเสริมการลงทุนพาณิชยกรรม และการท่องเที่ยว ด้านระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการด้านการเสริมสร้างความเข้มแข็ง และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนและด้านศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยเฉพาะด้านศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น ประชาชนเห็นว่านักการเมืองท้องถิ่นควรใส่ใจดูแล

และร่วมปฏิบัติไปกับประชาชนด้วย เมื่อมีเทศกาลหรือประเพณีต่าง ๆ ในท้องถิ่น ประชาชนก็อยากให้นักการเมืองท้องถิ่นเข้าร่วมกิจกรรม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มนัสนันท์ ศิวะพรพัฒนา และคณะ (2564) ได้วิจัยเรื่อง การสื่อสารทางการเมืองของ นักการเมืองที่มีผลต่อการไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งทั่วไปของประชาชนในอำเภอบ้านบึง จังหวัด ชลบุรี ผลการวิจัยพบว่า ระดับความคิดเห็นที่มีต่อการสื่อสารทางการเมืองของนักการเมือง ที่มีผลต่อการไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งทั่วไปของประชาชนในอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรีโดยรวมอยู่ในระดับมาก

3. การประยุกต์หลักสังคหวัตถุเพื่อส่งเสริมบทบาทนักการเมืองท้องถิ่นในเทศบาล ตำบลทับมา อำเภอมือ จังหวัดระยอง ตามหลักสังคหวัตถุ 4 พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับ มาก อภิปรายได้ว่า หลักสังคหวัตถุ 4 เป็นหลักธรรมเพื่อการสงเคราะห์แก่ประชาชน นักการเมืองท้องถิ่นต้องพบปะประชาชนเพราะเป็นคนของประชาชน จะเห็นว่า นักการเมืองท้องถิ่นที่ได้ใจประชาชนเพราะลงพื้นที่ที่มีกิจกรรมก็ร่วมสนับสนุนมีปัญหาก็เข้าไปช่วยแก้ไข เป็นแบบอย่างในการประพฤติและปฏิบัติตามกฎของส่วนรวม ปิยะวาจา การสื่อสารกับประชาชน การเป็นคนกลางในการสื่อสารระหว่างประชาชนกับหน่วยงาน ราชการ หรือเครือข่ายในพื้นที่ ทำให้ประชาชนมีโอกาสเข้าถึงความสะดวกสบายและ มีความปลอดภัยในชีวิตจากการเดินทางรวมทั้งการลดค่าใช้จ่ายในการเดินทางประจำวัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพระชินกร สุจิตโต (2564) ได้วิจัยเรื่อง การบูรณาการหลัก พุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผลการวิจัยพบว่า การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการสื่อสารทางการเมืองสำหรับ ประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยาตามหลักสังคหวัตถุ 4 พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของพระธนพร คุณสมปนโน และคณะ (2561) ได้วิจัยเรื่อง การประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุ 4 ในการดำเนินชีวิตของประชาชนบ้านศิลา ตำบลศิลา อำเภอมือขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัยพบว่า หลักสังคหวัตถุ 4 คือ 1. ทาน การให้ปัน การเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่สิ่งของของตนแก่บุคคลอื่นด้วย เป็นการแสดงความมีน้ำใจ และเป็นการยึดเหนี่ยวจิตใจของประชาชน 2. ปิยะวาจา การมีวาจาเป็นที่รักของผู้ฟัง มีวาจา สุภาพก่อให้เกิดประโยชน์ จะต้องมีความสามารถในการใช้คำพูด 3. อัถถจริยา การประพฤติตน เป็นประโยชน์ เช่น การช่วยเหลือในเวลาที่ยจำเป็น เมื่อตนเองมีกำลังความสามารถที่พอจะ ช่วยเหลือได้ 4. สมานัตตตา ความมีตนเสมอดันเสมอปลาย ไม่คบมิตรเพราะเห็นแก่ ประโยชน์ส่วนตน

องค์ความรู้จากการวิจัย

จากการศึกษา ผู้วิจัยได้องค์ความรู้จากการวิจัยดังภาพที่ 1 ดังนี้

ภาพที่ 1 องค์ความรู้จากการวิจัย

จากภาพที่ 1 องค์ความรู้จากการวิจัยสรุปได้ ดังนี้

1. หลักทวน การส่งเสริมประชาชน อธิบายได้ว่า การประยุกต์หลักสังคหวัตถุ เพื่อส่งเสริมบทบาทนักรการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ด้านโครงสร้างพื้นฐาน นักรการเมืองท้องถิ่นเสียสละเวลาเพื่อประชาชน พร้อมอำนวยความสะดวกแก่ประชาชน ในทุกด้านที่จะทำให้ประชาชนอยู่ดีมีสุข โดยนักรการเมืองท้องถิ่นให้ออกบริการสาธารณสุขแก่ประชาชนอย่างทั่วถึง

2. หลักปียาวจา ถ้อยคำที่เป็นประโยชน์อธิบายได้ว่า การประยุกต์หลักสังคหวัตถุ เพื่อส่งเสริมบทบาทนักรการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ต้องเป็นนักประชาสัมพันธ์ นักสื่อสารที่ดี นำเสนอสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อประชาชนและสังคมส่วนรวม สามารถพูดจาโน้มน้าวให้เกิดความสามัคคีในท้องถิ่น ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการ

3. หลักอัตถจริยา การประพฤติตนให้เป็นประโยชน์แก่ตนเองและผู้อื่น อธิบายได้ว่า การประยุกต์หลักสังคหวัตถุเพื่อส่งเสริมบทบาทหนักรการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง โดยนักการเมืองท้องถิ่นปฏิบัติตนในการดำเนินการกับเทศบาลร่วมผลักดันจัดสรรงบประมาณบำรุงรักษาโครงสร้างพื้นฐาน

4. หลักสมานัตตตา การวางตนให้เหมาะสม อธิบายได้ว่า การประยุกต์หลักสังคหวัตถุเพื่อส่งเสริมบทบาทหนักรการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง หลักการวางตนให้เหมาะสม โดยนักการเมืองท้องถิ่น มีแนวทางการปฏิบัติสื่อภาพลักษณ์ส่งเสริมกิจกรรมการออกกำลังกายและรักษาสุขภาพ และสนับสนุนการออกกำลังกายให้ประชาชนได้เป็นแบบอย่าง ร่วมกิจกรรมตามจารีตประเพณีกับประชาชนในท้องถิ่น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. นักการเมืองท้องถิ่นควรมีนโยบายร่วมกับเทศบาล ส่งเสริมการบำรุงรักษาเสาไฟฟ้า สายไฟฟ้า หรือหลอดไฟฟ้าตามถนนหรือชุมชน
2. นักการเมืองท้องถิ่นควรมีนโยบายร่วมกับเทศบาล สนับสนุนให้ประชาชนได้รับการบริการด้านสาธารณสุขทั่วถึง

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1. นักการเมืองท้องถิ่นควรส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบำรุงรักษาเสาไฟฟ้า สายไฟฟ้า หรือหลอดไฟฟ้าตามถนนหรือชุมชน และเทศบาลจัดรับแจ้งเหตุและเข้าแก้ไขโดยมีกำหนดที่แน่นอนกับผู้แจ้ง
2. นักการเมืองท้องถิ่นสนับสนุนให้ประชาชนได้รับการบริการด้านสาธารณสุขทั่วถึง โดยร่วมกับเครือข่ายที่เกี่ยวข้องเช่น สถานีอนามัยพร้อมให้ตรวจวัดความดัน ตรวจสุขภาพเบื้องต้น 6 เดือนครั้ง หรือ 3 เดือนครั้ง ออกตรวจเยี่ยมผู้ป่วยติดเตียงทุกเดือน และเทศบาลพร้อมสนับสนุนช่วยเหลือ เช่น รถอำนวยความสะดวก

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรวิจัยเกี่ยวกับ การส่งเสริมการจัดการโครงสร้างพื้นฐานท้องถิ่นโดยภาคประชาชน
2. ควรวิจัยเกี่ยวกับ การส่งเสริมข้อมูลข่าวสารทางราชการเพื่อติดตามและเฝ้าระวังโรคติดต่อโดยการมีส่วนร่วมของประชาชน

เอกสารอ้างอิง

- เกศสุตา โกคันนิตย์ และกัฬา หนูยศ. (2560). บทบาทผู้นำในการพัฒนาท้องถิ่น กรณีศึกษา นายกองค์การบริหารส่วนตำบลนาเสียว อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ. *วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร*, 2(ฉบับพิเศษ), 66-76.
- โกวิทย์ พวงงาม. (2552). *การปกครองท้องถิ่นไทย*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์เดือนตุลา.
- เทศบาลตำบลทับมา. (2565). *การเลือกตั้งเขตเทศบาลตำบลทับมา จังหวัดระยอง*. สืบค้น 22 พฤษภาคม 2565, จาก <https://thapma.go.th/>
- ไทยโพสต์. (2564). *เทศบาลกับการปกครองท้องถิ่นไทย*. สืบค้น 26 ตุลาคม 2565, จาก <https://www.thaipost.net/main/detail/94108>
- พระชินกร สุจิตโต. (2564). *การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา* (ดุชนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระชนพร คุณสมปนโน และคณะ. (2561). *การประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุ 4 ในการดำเนินชีวิตของประชาชนบ้านศิลา ตำบลศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น* (วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง. นครปฐม: มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.
- พระศกลวัฒน์ จิตตปญโญ. (2563). *บทบาทของนักการเมืองท้องถิ่นในการพัฒนาเทศบาลตำบลนาหวาด อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม* (สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- มนัสนันท์ ศิวะพรพัฒนา และคณะ. (2564). *การสื่อสารทางการเมืองของนักการเมืองที่มีผลต่อการไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งทั่วไปของประชาชนในอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี*. *วารสารสหวิทยาการนวัตกรรมการบริหาร*, 6(1), 74-86.
- เวียงรัฐ เนติโพธิ์. (2551). *การกระจายอำนาจกับแบบแผนใหม่ของเครือข่ายอิทธิพล, ใน* ณรงค์ เพ็ชรประเสริฐ, ก้าว (ไม่) พันประชานิยม : *กระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น*. (น. 2) กรุงเทพฯ: เอดิชั่นเพรส โปรดักส์.
- เศรษฐพร หนูนชู และคณะ. (2560). *การเมืองการปกครองส่วนท้องถิ่นไทย*. *วารสาร มจรอุบลปริทรรศน์*, 2(2), 109-122.
- อภิชาติ สถิตินิรามัย. (2555). *รัฐธรรมนูญ การกระจายอำนาจและการมีส่วนร่วมของประชาชน*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์เดือนตุลา.

- อุดม ทุมโฆษิต. (2550). *การปกครองท้องถิ่นสมัยใหม่ : บทเรียนจากประเทศพัฒนาแล้ว*. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- เอนก เหล่าธรรมทัศน์. (2552). *แปรถิ่น เปลี่ยนฐาน: สร้างการปกครองท้องถิ่นให้เป็นรากฐานของประชาธิปไตย*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- Yamane, T. (1973). *Statistic: An Introductory Analysis* (3rd ed.). Tokyo: Harper International Education.